

UNHCR
The UN Refugee Agency

КЛЮЧОВИ ПРЕПОРЪКИ НА ВКБООН КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Препоръки на Върховния комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) към Европейския съюз, нужди от презаселване, допълнителни подходи, ключови приоритети за 2024

| ЮЛИ 2023

Върховният комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) отправя следните препоръки към Европейския съюз (ЕС) и неговите държави-членки в контекста на предстоящото поемане на ангажименти за презаселване и хуманитарен прием. В препоръките се излагат основните искания на ВКБООН към държавите-членки на ЕС, и съответните институции на ЕС, докато те обмислят своите ангажименти за презаселване и приемане на бежанци чрез допълнителни механизми през 2024 г.

Препоръките на Върховния комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) са в съответствие с целта, заложена в „Глобалния пакт за бежанците“ (ГПБ) за увеличаване приетите в световен мащаб начини за презаселване и допълнителни механизми, както и със стратегията за ангажиране на множество заинтересовани страни, определена в „Решения за бежанците в трети страни: Пътна карта до 2030 г.“. Тя предвижда презаселването на един милион бежанци и приемането на 2,1 милиона бежанци чрез допълнителни механизми до 2030 г. Пътната карта е резултат от широкообхватни консултации със съответните заинтересовани страни от различни региони. Последните няколко години показаха способността на държавите-членки на ЕС да реагират бързо на редица предизвикателства, като работят заедно и демонстрират солидарност. Отговорът на ЕС на ситуацията с бежанците от Украйна е особено показателен за способността на държавите-членки за организиран и ефективен подход към предоставяне на закрила. Това е типът лидерство и колективни действия, необходими за справяне с глобалните предизвикателства, свързани с принудителното разселване, тъй като броят на хората, принудени да бягат, продължава да расте.

В края на 2022 г. **108,4 милиона души** по света са били принудително разселени поради преследване, конфликти, насилие и нарушения на правата на човека. От общия брой в световен мащаб 35,3 млн. души са бежанци, като много от тях се намират в продължителни бежански ситуации и имат ограничени трайни решения и възможности. Липсата на достъп до законни начини за разселване може да принуди някои бежанци в търсене на безопасност и закрила, да предприемат опасни пътувания, като ги изложи на злоупотреби и експлоатация по пътя или доведе до трагични инциденти в морето.

Според прогнозата на „Глобалните нужди от презаселване“, през 2024 г. повече от 2,4 милиона бежанци ще се нуждаят от презаселване, като нуждите ще се увеличат във всички региони.

В този контекст ВКБООН настоятелно призовава държавите-членки на ЕС да продължат да изпълняват ангажиментите си към бежанците и да предоставят решения на най-застрашените. ВКБООН призовава ЕС да:

ПОДДЪРЖА АМБИЦИОЗНИ ЦЕЛИТЕ ЗА ПРЕЗАСЕЛВАНЕ С УЧАСТИЕТО НА ПОВЕЧЕ ДЪРЖАВИ- ЧЛЕНКИ

- » **Запазване на амбициозните цели:** въпреки че ВКБООН отчита големия натиск на извънредната ситуация в Украйна, от съществено значение е да се продължат усилията за солидарност с бежанците по целия свят в съответствие с ангажиментите по целите на ГПБ и Пътната карта. ВКБООН препоръчва на 27-те държави от ЕС да поддържат амбициозни целите за презаселване и да допринасят с 40% от глобалната годишна цел.
- » **Увеличаване на броя на държавите-членки на ЕС, участващи в презаселването:** ВКБООН изразява удовлетворението си от факта, че броят на държавите, поели ангажимент за презаселване в ЕС, се е увеличил през 2023 г., и призовава повече държави да последват и да се присъединят към усилията за създаване на програми за презаселване. ВКБООН е готов да продължи доброто сътрудничество и да подкрепя ЕС, Агенцията на ЕС в областта на убежището и държавите-членки, в техните усилия за изграждане на капацитет.
- » **Прилагане на гъвкави методи за обработка на случаите** за увеличаване на гъвкавостта и устойчивостта на презаселването и приемането на бежанци и по други законови начини.
- » **Използване на прогнозираните „Глобални нужди от презаселване за 2024 г.“** и приоритизиране на

презаселването на бежанци настанени в държави, които са част от следните пет приоритетни ситуации: ситуацията в Сирия, ситуацията в Централното Средиземноморие, ситуацията във Венецуела, ситуацията в Афганистан и ситуацията в Рохингия..

- » **Отделяне на поне 10% от програмите за презаселване на държавите-членки на ЕС за спешни или неотложни случаи** идентифицирани от ВКБООН, независимо от региона или населението.
- » **Укрепване на механизмите за обработка на презаселването и капацитета за приемане:** с оглед на нарасналите хуманитарни нужди в няколко региона по света, механизмите за разглеждане и структурите за приемане на бежанци трябва да бъдат подобрени по устойчив начин, за да се гарантира, че ангажиментите за презаселване са защитени срещу спад на квотите при отговор на извънредни ситуации, и че пристигащите за презаселване могат да продължат да пристигат независимо от изпълнението на други програми.
- » **Запазване на закрилния характер на презаселването в ЕС:** ВКБООН призовава държавите членки да не използват презаселването като заместител на задълженията им постановени според международните спогодби, да предоставят достъп до убежище. Презаселването следва да остане инструмент за закрила и да не служи за постигане на целите на миграционната политика. Когато планират презаселване и при процеса на подбор на бежанци, държавите следва да прилагат критерии за закрила. Всички участници следва да гарантират, че презаселването остава основното средство за прием на бежанци, които се нуждаят от решение в трета държава, и че допълнителните механизми са в допълнение към броя лица установен като цел за презаселване.

ЗАПАЗВАНЕ НА ПРАВОТО НА СЪБИРАНЕ НА СЕМЕЙСТВОТО И ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ПРОЦЕДУРИ ЗА СЪБИРАНЕ НА СЕМЕЙСТВОТО

- » Въпреки че правото на единно семейство е залегнало в международни и регионални инструменти, трябва да се преодолеят много правни и административни пречки. ВКБООН настоятелно призовава държавите членки да **запазват целостта на семейството и да гарантират достъпа на бежанците до съществуващите процедури** като ги направят фокусирани върху закрилата и отговарящи на контекста на бежанците, включително чрез приемане на гъвкави процедури, както е посочено в „Препоръките на ВКБООН относно гъвкавите подходи към процедурите за събиране на семейства в Европа“.
- » **По повод 20-годишнината от приемането на „Директивата за събиране на семействата“** с оглед на текущата ситуацията, да се разгледат добрите практики и продължаващите нарушения и да се потвърди ангажиментът за подобряване на достъпа до процедурите.
- » **Разглеждане на зависимостта като основен критерий** при установяване на семейни връзки, които попадат в обхвата на „Директивата за събиране на семейства“, и този принцип да бъде прилаган във вътрешното законодателство. Понятието "семейство" трябва да се определя за всеки отделен случай, като се изисква непредубеден подход и широко тълкуване, като се вземат предвид биологичните и социалните връзки, културните различия, както и физическите, емоционалните и икономическите връзки или факторите на зависимост.

РАЗШИРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ДОПЪЛВАЩИ ПОДХОДИ, ОСНОВАНИ НА УМЕНИЯ

- » В навечерието на Световния форум за бежанците през декември 2023 г., държавите-членки да **потвърдят ангажимента за разширяване на достъпа до съществуващите образователни и трудови механизми** като ги направят по-достъпни, надеждни и предвидими за бежанците.
- » **Държавите-членки да се присъединят към съществуващите застъпнически и работни форуми, а**

именно, Глобалната работна група за образователни механизми в трети страни и Глобалната работна група за трудовата мобилност на бежанците, за да използва ресурсите и експертния опит на тези работни групи и да ги подкрепят активно.

- » **Осигуряване на подходящо финансиране** и да се гарантира, че бежанците имат равен достъп до възможностите, които привличат таланти към ЕС, като се осигури гъвкавост на процедурите и насоки за прилагането им.
- » **Приемане на гъвкави мерки, които да позволят на бежанците да имат достъп до вече съществуващите схеми за заетост** отворени за чужденци като цяло. От тези законови възможности могат да се възползват и бежанците, при условие че са взети необходимите мерки за защита. Държавите-членки се насърчават да следват примера на онези държави, които вече са отворили съществуващите миграционни пътища за бежанците, както и да работят с работодатели, неправителствени организации и експертни партньори за преодоляване на правните и административните пречки и за изграждане на мащабни партньорства, които да съответстват на нуждите на пазара на труда с уменията на бежанците, нуждаещи се от трайно решение.

ХУМАНИТАРЕН ПРИЕМ

- » **Поддържане на допълняемост:** ВКБООН призовава държавите, които прилагат хуманитарни механизми, в същото време и да запазят ангажимента си за презаселване. ВКБООН приветства откриването на нови хуманитарни механизми, но би желал отново да подчертае, че те не са равностойни на места за презаселване, които са предназначени за бежанци от всички националности, които се считат за най-застрашени в страната си на убежище. Финансирането на презаселването следва да остане приоритет и да бъде отделно от финансирането, предназначено за хуманитарни механизми.

ПРОГРАМИ ЗА СПОНСОРИРАНЕ НА ОБЩНОСТТА

- » **Планиране на значителен растеж на програмите за спонсориране на общността:** спонсорирането на общността подкрепя трите цели на „Пътната карта“ до 2030 г. и ще подобри капацитета за прием на бежанци, и ще даде възможност за увеличаване на броя на приеманите лица. ВКБООН приветства подкрепата на ЕС за програмите и проектите за спонсориране на общността и препоръчва разработването на програми с ясен план за значимо разрастване, с оглед преминаване от пилотни към редовни и утвърдени програми.
- » **Проучване и изграждане на партньорства** в полза на държавите, приемащите общности и бежанците, както и нови подходи за подобряване на приемането и интеграцията на бежанците, които могат да бъдат от полза за всички. Пристигането на бежанците може да предизвика положителни социални и икономически промени и да насърчи социалното сближаване, особено когато местните общности са ангажирани с тяхното посрещане. ВКБООН насърчава държавите, които все още не са изпълнили пилотна програма за спонсориране на общността, да използват сегашната динамика, за да проучат как спонсорирането на общността може да допълни обществените системи за приемане за разширяване на решенията за трети страни
- » **Осигуряване на по-голямо финансиране** за подпомагане на програми за спонсориране на общността, управлявани от неправителствени организации и други партньори, с цел изграждане на инициативи за спонсорство в общността.
- » **Осигуряване участието на бежанците** в изготвянето, изпълнението, мониторинга и оценката на програмите с цел подобряване на тяхното развитие и качество.

ДОКУМЕНТИ ЗА ПЪТУВАНЕ НА БЕЖАНЦИТЕ

- » Държавите-членки да подпомогнат преодоляване на пречките за достъп на бежанците до равни възможности и до съществуващите канали за законна миграция. Липсата на документи за пътуване представлява основна пречка, която не позволява на бежанците да се възползват от съществуващите канали за миграция.

ВКБООН насърчава държавите-членки да издават и приемат документи за пътуване на бежанците, които им дават право да напускат и да се завръщат в страните на убежище, и да спомагат за премахване на строгите процедури: като се застъпват за опростени процедури за издаване на изходна виза в страната на убежище; като се справят с липсата на машинно-четими документи за пътуване; като поемат ангажимент за подкрепа и финансиране на други държави с подходящи ресурси и закупуване на такова оборудване; както и чрез предоставяне на специални средства за подпомагане на разходите, свързани с пътуването и необходимите процедури. Тези мерки ще намалят пречките пред свободното движение на бежанците, ще предотвратят нередовното и опасно движение, и ще позволят на държавите да гарантират, че процедурите за бежанците са гъвкави, бързи и ефективни.